

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 1

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.
ISBN 978-617-8763-15-2**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-15-2

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Hrebeniuk Dmytro

BETWEEN UNIVERSALISM AND FRAGMENTATION: THE EVOLUTION OF INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS STANDARDS 225

Бугаєць Альона Сергіївна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА. 228

Бондарюк Ольга Олегівна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВИКРАДЕННЯ ДІТЕЙ У МІЖНАРОДНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРАВІ. 230

Галат Владислав Ігорович

ЗАКОНОДАВЧА ЕВОЛЮЦІЯ СТАТТІ 25 КОНВЕНЦІЇ ООН ПРО МІЖНАРОДНУ КУПІВЛЮ-ПРОДАЖ ТОВАРІВ: ВІД ПРОЄКТУ ДО СУЧАСНОГО ФОРМУЛЮВАННЯ 234

Жакун Маргарита Юріївна

ВОЄННА ДИПЛОМАТІЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ. 237

Івахненко Єлизавета Олександрівна

СТАНОВЛЕННЯ НОРМАТИВНИХ ТА ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ЖІНОК В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ У ХІХ – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ 241

Ковальчук Андрій Трохимович

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВІЙСЬКОВИХ ЗАГРОЗ 245

Омельченко Іван Ігорович

СТАНОВЛЕННЯ ПРИНЦИПУ ПРОПОРЦІЙНОСТІ В МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРАВІ. 248

Островерхий Олександр Олександрович

ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НАЙВИЩОГО КЕРІВНИЦТВА ДЕРЖАВИ ЗА ЗЛОЧИН АГРЕСІЇ У ХХІ СТОЛІТТІ 251

Раздорозний Герман Юрійович

УЧАСТЬ АДВОКАТІВ У ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ 253

Редченко Ярослав Олександрович

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ. 255

Ругало Богдан Андрійович

ІШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ТА БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ 259

Самойлюк Дмитро Геннадійович

ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ДОКАЗУВАННЯ В МІЖНАРОДНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ 262

Taylor Alla Valeriivna

UNIVERSAL PERIODIC REVIEW AS A MECHANISM FOR MONITORING HUMAN RIGHTS IN ISLAMIC STATES 265

Фасій Анастасія Володимирівна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИМУСОВОГО ЛІКУВАННЯ В УМОВАХ ГУМАНІТАРНИХ КРИЗ: КОНВЕРГЕНЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА ТА СТАНДАРТІВ ОХОРОНИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я 268

Чернявський Марк Віталійович

ЦИФРОВІЗАЦІЯ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ ООН ЯК НОВИЙ ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ. 272

Ciornii Inesa

ANTARCTICA, HUMAN RIGHTS AND INTERNATIONAL LEGAL RESPONSIBILITY: UKRAINE'S LEGAL PERSPECTIVE FROM THE AKADEMIK VERNADSKY STATION 274

3. Римський статут Міжнародного кримінального суду від 17.07.1998, зі змінами (2018). Статті 8bis, 27. URL: <https://www.icc-cpi.int/resource-library/documents/rs-eng.pdf> (дата звернення: 30.03.2026)

4. ICC Appeals Chamber. The Prosecutor v. Omar Hassan Ahmad Al Bashir. Judgment in the Jordan Referral re Al-Bashir Appeal. ICC-02/05-01/09-397-Corr. 06.05.2019. URL: https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/CourtRecords/CR2019_02593.PDF (дата звернення: 30.03.2026)

5. ООН Док. A/RES/ES-11/1. Агресія проти України : Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 02.03.2022. URL: <https://undocs.org/en/A/RES/ES-11/1> (дата звернення: 30.03.2026)

6. Про ратифікацію Римського статуту Міжнародного кримінального суду : Закон України від 21.08.2024 № 3907-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3907-20> (дата звернення: 30.03.2026)

Ключові слова: злочин агресії, міжнародна кримінальна відповідальність, МКС, імунітет глав держав, Кампальські поправки, спеціальний трибунал, Україна, Росія.

Key words: crime of aggression, international criminal responsibility, ICC, head of state immunity, Kampala amendments, special tribunal, Ukraine, Russia.

Раздорожний Герман Юрійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри міжнародного та європейського права*

УЧАСТЬ АДВОКАТІВ У ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ

Цифровізація правової системи України істотно трансформує практичну діяльність адвокатів, змінюючи не лише інструменти здійснення захисту, але й саму природу взаємодії адвоката з судом, клієнтом та державними органами. Впровадження електронного судочинства, системи «Електронний суд», використання електронних доказів та дистанційних засобів комунікації формують нову модель адвокатської діяльності, що потребує переосмислення існуючих правових гарантій [4].

У сучасних умовах адвокат виступає не лише як суб'єкт правозастосування, але і як активний учасник цифрової правової інфраструктури. Подання процесуальних документів в електронній формі, участь у судових засіданнях у режимі відеоконференції, робота з електронними доказами (листування, цифрові файли) стають невід'ємною частиною адвокатської практики в Україні [4].

Разом із тим, такі зміни породжують низку суттєвих викликів. Одним із ключових є забезпечення конфіденційності адвокатської діяльності в умовах

використання цифрових каналів зв'язку. Це прямо пов'язано з гарантіями адвокатської таємниці, закріпленими як у національному законодавстві, так і в міжнародно-правових актах [1; 4].

Електронна комунікація з клієнтом, використання хмарних сервісів та зберігання інформації на цифрових носіях створюють ризики втручання в адвокатську таємницю, що суперечить міжнародно-правовим стандартам захисту прав адвокатів [2; 3].

Окремою проблемою є процесуальний статус електронних доказів. Відсутність чітких механізмів перевірки їх достовірності, а також належного регулювання доступу до інформації, що містить адвокатську таємницю, може призводити до порушення прав як адвокатів, так і їхніх клієнтів, що суперечить гарантіям справедливого суду [1].

Не менш важливим викликом є практика втручання в діяльність адвокатів шляхом вилучення електронних пристроїв під час обшуків, що фактично блокує доступ до професійної інформації та може призводити до розголошення конфіденційних даних. У таких умовах особливого значення набуває забезпечення ефективних процесуальних гарантій, включаючи судовий контроль та спеціальні процедури захисту адвокатської таємниці [1; 2].

Міжнародно-правові стандарти, сформовані на рівні універсальних та регіональних інституцій, вимагають від держав адаптації існуючих гарантій адвокатської діяльності до умов цифрового середовища. Йдеться, зокрема, про забезпечення захищених каналів комунікації, встановлення чітких обмежень щодо доступу до електронних даних адвокатів, а також удосконалення процедур використання цифрових доказів [2; 3].

В Україні процес цифровізації правової системи значно випереджає розвиток правових механізмів захисту адвокатської діяльності, що створює дисбаланс між ефективністю правосуддя та гарантіями професійної незалежності адвокатів. Це обумовлює необхідність комплексного вдосконалення законодавства та правозастосовної практики з урахуванням міжнародних стандартів [3; 4].

Таким чином, участь адвокатів у правовій системі в умовах цифровізації потребує не лише технічної адаптації, але й глибокого нормативного переосмислення їхнього статусу та гарантій діяльності. Забезпечення ефективного захисту прав адвокатів у цифрову епоху є необхідною умовою.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004/ed20131002#Text (дата звернення: 30.03.2026).

2. Основні принципи щодо ролі адвокатів, прийняті VIII Конгресом ООН з попередження злочинності (1990 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_835#Text (дата звернення: 30.03.2026).

3. Рекомендація № R(2000)21 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про свободу здійснення професії адвоката. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/R_2000_21_2000_10_25.pdf (дата звернення: 30.03.2026).

4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 30.03.2026).

Ключові слова: цифровізація, адвокат, адвокатська діяльність, електронне судочинство, електронні докази, адвокатська таємниця, конфіденційність, відеоконференція, правова система, міжнародно-правові гарантії, права людини, доступ до правосуддя, кібербезпека, хмарні технології, процесуальні гарантії.

Key words: digitalization, lawyer, legal practice, e-justice, electronic evidence, attorney-client privilege, confidentiality, videoconference, legal system, international legal guarantees, human rights, access to justice, cybersecurity, cloud technologies, procedural safeguards.

Редченко Ярослав Олександрович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри міжнародного та європейського права*

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

У умовах сьогодення, світова фінансова система переживає радикальні трансформації, масштаби і швидкість яких було б важко уявити ще якихось декілька десятиліть тому. Однією з яскравих проявів цих змін є стрімке зростання ролі цифрових валют, які дедалі активніше впливають не тільки на платіжні, а й на інші правові концепції, що стосуються обігу майнових цінностей, контролю за транскордонними операціями, захисту прав учасників ринку та безпосередньо його правового регулювання. Саме з цієї причини цифрові валюти зараз цікавлять не просто як фінансово-технічний феномен, а перш за все як новий об'єкт міжнародного-правового регулювання, який знаходиться в площині міжнародного права, законодавства Європейського Союзу і законодавства України. У такому ракурсі проблематика міжнародно-правового регулювання цифрових валют набуває надзвичайної важливості, оскільки міжнародні, європейські правові інструменти формують модельні орієнтири для подальшого розвитку законодавства України.

Особливістю сучасного етапу є те, що регулювання цифрових валют вже виходить за рамки фрагментованих норм окремих країн. Набуває системності, яка полягає у запровадженні спеціальних правових режимів для різних категорій цифрових активів, у запровадженні особливих правил стосовно їх емітентів та постачальників послуг, а також у зіставленні приватно-правових та публічно-правових заходів. У підсумку цифрові валюти стають об'єктом не лише